

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ ԴԱՏԱՐԱՆ

ԴԱՏԱԿԱՆ ԿԱԶՄԻ ՈՐՈՇՈՒՄ

ԱՆՀԱՏԱԿԱՆ ԴԻՄՈՒՄԻ ԸՆԴՈՒՆԵԼԻՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

Քաղ. Երևան

31 մարտի 2023 թ.

Սահմանադրական դատարանի դատական կազմը՝

Նախագահությամբ՝ Ա. Թունյանի
Անդամակցությամբ՝ Ե. Խունդկարյանի
Է. Շաթիրյանի

Քննության առնելով Ամալիա Օհանյանի անհատական դիմումի
ընդունելիության հարցը,

Պ Ա Ր Զ Ե Ց .

1. Ամալիա Օհանյանը (այսուհետ՝ Դիմող) դիմել է Սահմանադրական դատարան (դիմումը Սահմանադրական դատարան է մուտքագրվել 2023 թվականի փետրվարի 27-ին)՝ խնդրելով.

«(...) որոշել ՀՀ վարչական դատավարության օրենսգրքի 1-ին, 3-րդ, 10-րդ և 192-րդ հոդվածներին իրավակիրառ պրակտիկայում դրանց տրված մեկնաբանության ՀՀ Սահմանադրության 1-ին, 3-րդ, 4-րդ, 5-րդ, 6-րդ, 10-րդ, 60-րդ, 61-րդ, 63-րդ, 75-րդ, 79-րդ, 81-րդ հոդվածներին համապատասխանության հարցը.

(...) *ինչպես նաև ՀՀ վարչական դատավարության օրենսգրքի 131-րդ հոդվածի բացի ՀՀ Սահմանադրությանը հակասող ճանաչելու մասին»:*

2. Ներկայացնելով թիվ ՎԴ/5082/05/22 վարչական գործի դատավարական նախապատմությունը՝ Դիմողը գտնում է, որ ՀՀ վարչական դատավարության օրենսգրքի 1-ին, 3-րդ, 10-րդ, 192-րդ հոդվածներին իրավակիրառ պրակտիկայում տրված մեկնաբանությունը և ՀՀ վարչական դատավարության օրենսգրքի 131-րդ հոդվածում առկա օրենսդրական բացը հանգեցրել են Սահմանադրության 1-ին, 3-րդ, 4-րդ, 5-րդ, 6-րդ, 60-րդ, 61-րդ, 63-րդ, 75-րդ, 79-րդ, 81-րդ հոդվածների խախտման:

Դիմողը նշում է, որ խնդրո առարկա իրավադրույթի կիրառման արդյունքում փաստացի ստեղծվել է մի իրավիճակ, որում իր նկատմամբ կիրառվում է հանրային իշխանական լիազորություն՝ հանրային շահի իրացման կապակցությամբ և դրա վկայակոչմամբ:

Դիմողն ընդգծում է, որ «Հանրության գերակա շահերի ապահովման նպատակով սեփականության օտարման մասին» ՀՀ օրենքի 12-րդ և 13-րդ հոդվածներով սահմանված կարգավորումներով ինքը զրկված է իր վերաբերյալ հանրային շահի ոլորտում և դրա սպասարկման անվան տակ պետաիշխանական լիազորություններով օժտված մարմնի կողմից կայացվող որոշումների իրավաչափության վիճարկման հնարավորությունից և ունի միայն մեկ ընտրություն՝ ընդունելու կամ չընդունելու այդ մարմնի հայեցողությամբ ընտրված գնահատման մեթոդի արդյունքում որոշված գումարը:

Ըստ Դիմողի՝ այնպիսի մեկնաբանությունը, համաձայն որի՝ իր կողմից բարձրացված հարցով արդարադատության իրականացումն ընդդատյա է քաղաքացիական դատարանին, որի շրջանակներում կիրառվող օրենսդրության համաձայն՝ պետաիշխանական լիազորություններ կրող և դրանք կիրառող սուբյեկտը չի կրում իր որոշումներն ու գործողությունները, ինչպես նաև անգործությունը և դրա իրավաչափությունն ու համաչափությունը հիմնավորելու պարտականություն, և այդ ողջ բեռը դրվում է Դիմողի վրա այն պարագայում, երբ նա ունի սահմանափակված իրավունքներ և ենթարկվում է պետաիշխանական հարկադրանքի ազդեցության, հակասում է Սահմանադրությանը:

Դիմողը նշում է. «Վիճարկվող նորմերի Դատարանի կողմից կիրառված մեկնաբանության արդյունքում Դիմողի վեճի ծավալը ենթարկվում է այնպիսի փոփոխության, որի հետևանքով վերջինս կարող է վիճարկել Երևանի քաղաքապետարանի «Երևանի

կառուցապատման ներդրումային ծրագրերի իրականացման գրասենյակ» ՀՈԱԿ-ի կողմից ընտրված գնահատման մեթոդի արդյունքը և չունի հնարավորություն ընդհանուր իրավասության դատարանում քննարկման առարկա դարձնել այդ որոշման իրավաչափությունը: Այսպիսի մեկնաբանության հետևանքով խախտվում են Սահմանադրության 10-րդ, 60-րդ, 61-րդ և 63-րդ հոդվածներով սահմանված իրավունքները (...):»:

Ըստ Դիմողի՝ խնդրո առարկա օրենսդրական կարգավորումները կամ իրավակիրառ պրակտիկայում դրանց տրված մեկնաբանությունը հակասում են նաև Սահմանադրության 75-րդ հոդվածին այնքանով, որքանով չեն երաշխավորում հիմնական իրավունքների արդյունավետ իրականացման համար անհրաժեշտ կազմակերպական կառուցակարգեր և ընթացակարգեր, որոնք կերաշխավորեին Սահմանադրությամբ սահմանված սկզբունքներն ու իրավունքները:

Դիմողի կարծիքով՝ իր նկատմամբ կիրառված նորմերին իրավակիրառ պրակտիկայում տրված մեկնաբանության արդյունքում սահմանափակվում է իր սեփականության իրավունքի արդյունավետ պաշտպանության իրավունքը:

3. Ելնելով դիմումի և կից ներկայացված դատական ակտերի ուսումնասիրության արդյունքներից ու ղեկավարվելով «Սահմանադրական դատարանի մասին» սահմանադրական օրենքի (այսուհետ՝ Օրենք) 29 և 69-րդ հոդվածներով՝ Սահմանադրական դատարանի դատական կազմը գտնում է, որ սույն անհատական դիմումով գործի քննությունը ենթակա է մերժման՝ հետևյալ պատճառաբանությամբ.

Օրենքի 29-րդ հոդվածի 1-ին մասի 2-րդ կետի համաձայն՝ Սահմանադրական դատարանը գործի քննությունը մերժելու մասին որոշում է ընդունում, **եթե դիմողն իրավասու չէ տվյալ հարցով դիմելու Սահմանադրական դատարան:** Օրենքի 29-րդ հոդվածի 1-ին մասի 6-րդ կետի համաձայն՝ Սահմանադրական դատարանը գործի քննությունը մերժելու մասին որոշում է ընդունում նույն օրենքի 69-րդ հոդվածով նախատեսված այլ դեպքերում:

Օրենքի 69-րդ հոդվածի 5-րդ մասի համաձայն՝ անհատական դիմումներով գործի քննությունը, ի լրումն սույն օրենքի 29-րդ հոդվածով նախատեսված դեպքերի, կարող է մերժվել նաև այն դեպքերում, **երբ դիմողը չի սպառել դատական պաշտպանության բոլոր միջոցները:**

Սահմանադրության 169-րդ հոդվածի 1-ին մասի 8-րդ կետի համաձայն՝ Սահմանադրական դատարան կարող է դիմել յուրաքանչյուր ոք՝ կոնկրետ գործով, երբ առկա է դատարանի վերջնական ակտը, սպառվել են դատական պաշտպանության բոլոր միջոցները և վիճարկում է այդ ակտով իր նկատմամբ կիրառված նորմատիվ իրավական ակտի դրույթի սահմանադրականությունը, ինչը հանգեցրել է Սահմանադրության 2-րդ գլխում ամրագրված իր հիմնական իրավունքների և ազատությունների խախտման՝ հաշվի առնելով նաև համապատասխան դրույթին իրավակիրառ պրակտիկայում տրված մեկնաբանությունը:

Սահմանադրական վերոհիշյալ նորմն իր ամրագրումն է ստացել նաև Օրենքի 69-րդ հոդվածի 1-ին մասում: Հիշյալ դրույթը սահմանում է այն հիմքերը, որոնց միաժամանակյա առկայության պարագայում միայն ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձը կոնկրետ գործով անհատական դիմում կարող է ներկայացնել Սահմանադրական դատարան: Դրանք են՝

ա) երբ կոնկրետ գործով առկա է դատարանի վերջնական ակտը,

բ) երբ սպառվել են ներպետական դատական պաշտպանության բոլոր միջոցները,

գ) երբ վիճարկվում է այդ ակտով իր նկատմամբ կիրառված նորմատիվ իրավական ակտի դրույթի սահմանադրականությունը, ինչը հանգեցրել է Սահմանադրության 2-րդ գլխում ամրագրված իր հիմնական իրավունքների և ազատությունների խախտման՝ հաշվի առնելով նաև համապատասխան դրույթին իրավակիրառ պրակտիկայում տրված մեկնաբանությունը:

Թվարկված հիմքերից որևէ մեկի բացակայության դեպքում անհատական դիմում ներկայացրած ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձը Սահմանադրական դատարան դիմելու համար իրավասու սուբյեկտ չէ:

Սահմանադրության 169-րդ հոդվածի 1-ին մասի 8-րդ կետով ամրագրված դրույթների, ինչպես նաև Օրենքի 69-րդ հոդվածի 1-ին մասի համադրված վերլուծությունը վկայում է, որ՝ «(...) ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց համար սահմանադրական դատարան դիմելու հնարավորությունը ծագում է քաղաքացիաիրավական, վարչաիրավական վեճերի կարգավորման, ինչպես նաև քրեական մեղադրանքի կապակցությամբ կայացված վերջնական դատական ակտի և համապատասխանաբար՝ նշված վեճերի և քրեական մեղադրանքի հարցի լուծման իրավագործությամբ օժտված դատական մարմիններում

պաշտպանության միջոցներն սպառելու արդյունքում: (...) Սահմանադրական «կոնկրետ վերահսկողության» նպատակն է ապահովել սահմանադրական արդարադատություն իրականացնելու իրավագործությամբ չօժտված՝ ընդհանուր իրավասության և մասնագիտացված դատարանների կողմից կոնկրետ գործերի լուծումը Սահմանադրությանը համապատասխանող օրենքների հիման վրա և իրականացնել անձի սահմանադրական իրավունքների պաշտպանությունը, երբ նրա իրավունքները խախտվել են արդարադատության իրականացման գործընթացում հակասահմանադրական օրենսդրական նորմի կիրառման արդյունքում» (ՍԴԱՌ-21 աշխատակարգային որոշում, 17.03.2009թ.):

Սահմանադրական դատարան ներկայացվող անհատական դիմումներին ուղղված՝ դատական պաշտպանության բոլոր միջոցներն սպառելու սահմանադրական պահանջից բխում է, որ եթե առկա է կամ առկա է եղել որևէ դատական ատյան, որը կարող է (էր) քննել դիմողի կողմից բարձրացված հարցը, սակայն դիմողը չի օգտվել այդ հնարավորությունից, ապա դիմողը չի սպառել դատական պաշտպանության բոլոր միջոցները:

Սահմանադրական դատարանի դատական կազմը, ուսումնասիրելով սույն դիմումին կից ներկայացված փաստաթղթերը և «www.dataLex.am» առկա տեղեկությունները, արձանագրում է, որ թիվ ՎԴ/5082/05/22 գործով Երևանի քաղաքապետարանի և Երևանի քաղաքապետարանի «Երևանի կառուցապատման ներդրումային ծրագրերի իրականացման գրասենյակ» ՀՈԱԿ-ի դեմ Ամալիա Օհանյանի կողմից ներկայացված պահանջը վերահասցեագրվել է Երևան քաղաքի ընդհանուր իրավասության առաջին ատյանի դատարան, և 19.09.2022թ. Երևան քաղաքի ընդհանուր իրավասության առաջին ատյանի դատարանի որոշման համաձայն՝ Ամալիա Օհանյանի ընդդեմ Երևանի քաղաքապետարանի և Երևանի քաղաքապետարանի «Երևանի կառուցապատման ներդրումային ծրագրերի իրականացման գրասենյակ» ՀՈԱԿ-ի՝ գրություն-ծանուցումները և պայմանագրերի նախագծերն անվավեր ճանաչելու պահանջի մասին, հայցադիմումն ընդունվել է վարույթ և գործի քննությունը գտնվում է նախնական դատական նիստերի անցկացման փուլում:

Վերոգրյալից հետևում է, որ Սահմանադրության 169-րդ հոդվածի 1-ին մասի 8-րդ կետին և Օրենքի 69-րդ հոդվածի 1-ին մասին համապատասխան՝ **կոնկրետ գործով դատարանի վերջնական ակտն առկա չէ, դիմողը չի պահպանել ներպետական դատական պաշտպանության բոլոր միջոցներն սպառելու՝ անհատական դիմումին ուղղված սահմանադրական պահանջը**, ինչը, Օրենքի 29-րդ հոդվածի 1-ին մասի 2-րդ

կետի, 6-րդ կետի և 69-րդ հոդվածի 5-րդ մասի համաձայն, անհատական դիմումով գործի քննությունը մերժելու հիմք է:

Ելնելով վերոգրյալից և ղեկավարվելով «Սահմանադրական դատարանի մասին» սահմանադրական օրենքի 29-րդ հոդվածի 1-ին մասի 2-րդ, 6-րդ կետերով և 69-րդ հոդվածի 5-րդ մասով՝ Սահմանադրական դատարանի դատական կազմը

Ո Ր Ո Շ Ե Ց .

Ամալիա Օհանյանի անհատական դիմումով գործի քննությունը մերժել:

Նախագահող՝

Անդամներ՝

Ա. Թունյան

Ե. Խունդկարյան

Է. Շաթիրյան

31 մարտի 2023 թվականի
ՍԴԴԿՈ-16